

**ANSVARLIG ADFÆRD PÅ
KUNSTGRÆSBANEN**

Denne vejledning henvender sig til alle, der overvejer eller er i gang med at bestille anlæg af en kunstgræsbane – eller som allerede har en kunstgræsbane og ønsker at forhindre spredning af gummigranulat uden for banen.

KUNSTGRÆSBANER – TIL GAVN FOR FOLKESUNDHED OG MILJØ

Helt grundlæggende bidrager kunstgræsbaner med flere aktivitetstimer året rundt – til glæde for en masse idrætsaktive og til fordel for folkesundheden. For man kan spille og dyrke idræt på dem hele året, og de kan tåle en mere intensiv og hyppig brug end almindelige græsbaner – uafhængigt af vejrforhold.

Anvendelsen af gummigranulat på kunstgræsbaner er med til at sikre, at de spillemæssige egenskaber som f.eks. modstand og stødabsorbering kommer så tæt på naturgræs som muligt, og at bolden ruller og springer naturligt. Samtidig beskytter gummigranulatet (infill-materialet) spillerne mod skader, og græsstråene beskyttes mod slitage, når gummigranulatet pakker sig omkring dem.

Klimamæssigt er der også en stor fordel ved kunstgræsbaner med gummigranulat, men som med så meget andet, eksempelvis håndtering af batterier og plast i husholdningen, kan det have en miljømæssigt negativ indvirkning, hvis ikke man håndterer gummigranulat rigtigt. Det er derfor vigtigt, at man ved kunstgræsbaner:

1. Sikrer, at man har anlæg, der er med til at forhindre spredning af gummigranulat.
2. Stiller krav til, at man i forbindelse med vedligeholdelse af anlægget forhindrer overforbrug og spredning af gummigranulat (hvilket kan ske med simple metoder), og
3. Har retningslinjer for brugernes adfærd, f.eks. så de børster deres tøj af og tømmer deres sko for granulat efter brug af banen.

Gummigranulat til kunstgræsbaner har været genstand for opmærksomhed pga. utilsigtet spredning af granulat til naturen. Hos Genan arbejder vi for en bæredygtig fremtid og har på vores fabrikker kapacitet til årligt at skåne miljøet for flere hundrede tusinde tons CO₂-udledning, når udtjente dæk oparbejdes til gummigranulat – f.eks. til anvendelse i kunstgræs. Og følger man Genans anvisninger til anlæg og vedligeholdelse af samt adfærd omkring kunstgræsbaner, kan man sikre, at gummigranulatet bliver på banen – og ikke spredes til naturen.

GENAN

- er en dansk virksomhed, der er verdensførende inden for recycling af udtjente bildæk
- er en højteknologisk virksomhed, der arbejder med bæredygtighed, genanvendelse af dyrebare ressourcer og ansvarlig brug af gummigranulat
- har fokus på høj kvalitet og fremstilling af produkter af høj renhedsgrad

Genan har udarbejdet tre vejledninger om hhv. anlæg og vedligehold af samt adfærd omkring kunstgræsbaner.

Vejledningerne er udarbejdet på baggrund af:

- resultaterne fra et nyligt færdiggjort, svensk studie
- et nyt og omfattende, internationalt litteraturstudie om spredning af gummigranulat fra kunstgræsbaner, udarbejdet af Teknologisk Institut, samt
- erfaringer fra både det danske og det norske fodboldforbund.

Den nyeste viden viser, at hvis man etablerer de rette foranstaltninger og er ansvarlig i brug og vedligehold af kunstgræsbanerne, så er det muligt at reducere spredningen af forskellige typer mikroplast fra kunstgræsbanen til miljøet til 100 gram om året. Cirka 10% af de 100 gram er gummigranulat.

GENAN INSIDE - ANSVARLIG ADFÆRD SKÅNER MILJØET

At passe godt på miljøet er vores fælles ansvar. Det gælder alle steder og i alle sammenhænge – også på og omkring kunstgræsbaner.

Ved anlæg af en kunstgræsbane er det vigtigt at etablere de rette foranstaltninger og udføre det løbende vedligehold på korrekt og ansvarlig vis for at sikre, at granulatet bliver på banen. Derudover har brugernes adfærd betydning for, hvor meget gummigranulat der forlader kunstgræsbanen.

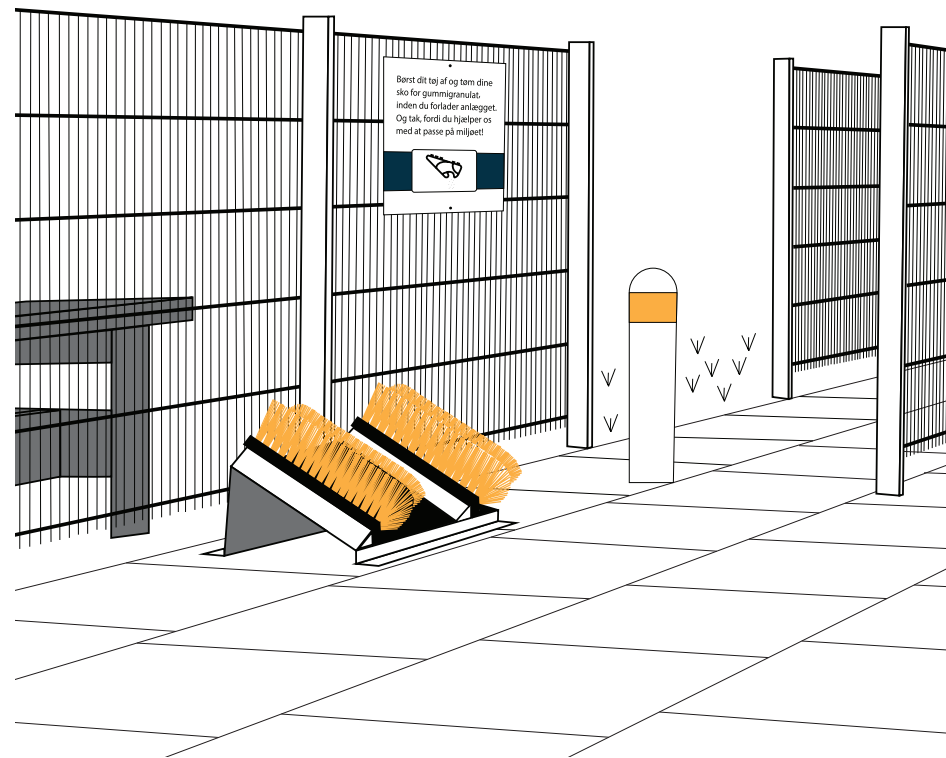
Fra spil på almindelige naturgræsbaner er vi vant til at tage fodboldstøvlerne af og rengøre dem, inden vi går ind i omklædningsrummet. Hjælper vi hinanden med at skabe en tilsvarende kultur i forbindelse med brug af kunstgræsbaner, kan vi sikre, at gummigranulatet bliver på banerne og ikke spredes til naturen eller kommer med spillerne hjem.

PÅ BANEN

Når man skal skabe en kultur for ansvarlig adfærd på kunstgræsbaner, er det vigtigt, at de fysiske rammer understøtter kulturen. Det gælder eksempelvis opstilling af bænke, der signalerer til spillerne, at de skal sætte sig ned og tømme deres sko, og skobørster, hvor de let kan børste skoene af.

Derudover bør der opsættes handlingsanvisende skilte, som minder spillere og andre brugere om ansvarlig adfærd. Skiltene bør være sat op ved udgangene fra banen (sluserne) – og være af en størrelse, så de er tydelige at få øje på. Et skilt, der helt enkelt opfordrer til god adfærd for at holde granulatet inde på banerne, kan se således ud:

I OMKLÆDNINGSRUMMET

Også i omklædningsrummene bør der skiltes med information om, hvordan man kan undgå spredning af gummigranulat. Skiltene skal opfordre brugerne til at rense sko og tøj for granulat en ekstra gang og smide eventuelt overskydende granulat i affaldsspanden, hvorfra det bortskaffes som fast affald til affaldsforbrænding. Et skilt i omklædningsrummet kan se således ud:

KLUBBENS KODEKS FOR ADFÆRD PÅ KUNSTGRÆSBANER

Foruden skiltning er det vigtigt, at man i klubberne arbejder for at holdningspåvirke brugerne af baneanlægget og opbygge en kultur og nogle rutiner, hvor det bliver naturligt for alle – personale, trænere, spillere, dommere og tilskuere – at fjerne granulat fra sko, tøj og andet udstyr, inden man forlader baneanlægget.

Som idrætsklub kan man vælge at udvikle – og meget vigtigt: kommunikere – et kodeks for adfærd på kunstgræsbaner. Klubben bør kommunikere kodekset på alle naturlige kanaler, f.eks. hjemmeside, sociale medier, ved opstart på ny sæson til alle spillere, til nye spillere i løbet af sæsonen, i klubhuset, på invitationer til stævner, kampe osv. Ved at være meget tydelig og synlig omkring hvordan man ønsker, at medlemmer, gæster, tilskuere og andre skal færdes på og omkring kunstgræsbanen, bliver det lettere for alle at agere korrekt. Et klub-kodeks kan eksempelvis se således ud:

VI TAGER ANSVAR!

Sådan bruger vi kunstgræsbanen i [klubnavn]:

- 1 Inden vi forlader kunstgræsbanen, tømmer vi vores fodboldstøvler og børster tøj og strømper af for gummigranulat.
- 2 Vi bakker alle op om ansvarlig adfærd ved kunstgræsbanen og minder hinanden om, at gummigranulatet skal blive på banen.
- 3 Gummigranulat, der er kommet med ind i omklædningsrummet, smides i affaldsspanden.
- 4 Vi hjælper gæster og tilskuere med også at efterleve ovenstående.

FÅ MERE AT VIDE

For at motivere og hjælpe brugerne af kunstgræsbanen til den rigtige adfærd i forhold til at undgå spredning af granulat, er det vigtigt at etablere de rette foranstaltninger på anlægget fra start. Det løbende vedligehold har også stor betydning for at sikre, at granulatet bliver på banen. Se vejledningerne om anlæg og vedligehold af kunstgræsbaner: "Sådan bør du anlægge en kunstgræsbane" samt "Sådan vedligeholder du en kunstgræsbane med gummigranulat". Begge vejledninger kan downloades på www.genan.dk.

Vil du læse mere om den viden og dokumentation, der danner baggrund for Genans anbefalinger, henvises til følgende:

- "Mikroplastspridning från en modernt utformad konstgräsplan med skyddsåtgärder – Fallstudie Bergaviks IP, Kalmar", af Fredrick Regnell, Ecoloop, oktober 2019
- "Utformning av miljøvennlige kunstgressbaner", Norges Fotballforbund
- "Etablér en miljøvenlig kunstgræsbane", DBU.dk
- "Vejledning om kunstgræsbaner", Miljøstyrelsen 2018
- "Massebalancer af gummigranulat, som forsvinder fra kunstgræsbaner – med fokus på udledning til vandmiljøet", Teknologisk Institut, december 2018 / revideret maj 2019
- Fakta om anvendelse af gummigranulat til kunstgræsbaner, Genan, november 2019